

Peresztrójka

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetencia

12. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Püspöki Péter

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	17-18 éves
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A peresztrojka időszakának elemző megismerésén keresztül érezzék meg a tanulók az ilyen nagyságrendű politikai fordulatok összetettségét, valamint azt, hogy a nagy folyamatok mögött „személyes történelmek” sora húzódik.
A modul témái, tartalma	Témák: Társadalom – politika, hatalom, gazdaság; életmód – életminőség, szabadság; világkép – értékek; konfliktus – dilemmahelyzet, szembe fordulás a hatalommal; társadalmi nyilvánosság – sajtó, propaganda, személyiségek Tartalom: A Szovjetunió az 1980-as években. A brezsnyevi időszak válságot kialakító problémái. Gorbacsov hatalomra kerülése, vezetői gondolatainak új vonásai. Szaharov és a szovjet másként gondolkodók. A hatalom és a korábbi „disszidensek” között. A reformkísérlet eredményei.
Megelőző tapasztalat	Magyarország története – Kádár korszak
Ajánlott továbbhaladási irány	Egyetemes történet – A kétpólusú világ megszűnése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információfeldolgozás, kritikai gondolkodás, kreativitás Társas kompetenciák: empátia, kommunikációs készségek
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: történelem Modulokhoz: A Szabad Európa Rádió; A Gulag szigetcsoport; A három T; A legvidámabb barakk; Rendszerváltás Magyarországon
Támogató rendszer	Mihail Heller–Alexandr Nyekrics: <i>A Szovjetunió története</i> . Osiris Kiadó. Budapest, 1996 Font Márta–Krausz Tamás–Niederhauser Emil–Szvák Gyula: <i>Oroszország története</i> . Maecenas Kiadó. Budapest, 1997 Krausz Tamás (szerk.): <i>Rendszerváltás és társadalomkritika</i> . Napvilág Kiadó. Budapest, 1998

Módszertani ajánlás

A modul szövegek feldolgozására, irányított beszélgetésekre, valamint olyan dramatikus technikákra épül, amelyek használatához a tanári kézikönyv konvenció leírásai adnak segítséget.

A páros, illetve csoportos munkaformában feldolgozandó szövegek és a hozzájuk kapcsolódó feladatok nehézsége eltérő. Az anyagok ezért lehetőséget kínálnak a képességek szerinti differenciálásra.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Gorbacsov beszéde Csernyenko halálát követően

P2 – Háttér -információk Andrej Szaharovról

P3 – Háttér -információk az interneten – a peresztrojka időszakáról

Tanulói segédletek

D1 – a-b Gorbacsov beszéde (1985. április 23.) Szemelvény és páros feladatlap. A szövegből annyi példányra van szükség, amennyi az osztály tanulóinak a fele. A feladatlapból pedig a tanulók negyedének megfelelő mennyiséget kell sokszorosítani.

D2 – a-b Törvénytelenések és megtorlások. Szemelvény és csoportos feladatlap. A szövegből az ezzel dolgozó csoport minden tagjának kell egyet kapnia. A Feladatlapból viszont csak egyet kell adni a csoportnak.

D3 – a-b A gazdaság válsága. Szemelvény és csoportos feladatlap. A szövegből az ezzel dolgozó csoport minden tagjának kell egyet kapnia. A Feladatlapból viszont csak egyet kell adni a csoportnak.

D4 – a-b Apparátus és nómenklatúra. Szemelvény és csoportos feladatlap. A szövegből az ezzel dolgozó csoport minden tagjának kell egyet kapnia. A Feladatlapból viszont csak egyet kell adni a csoportnak.

D5 – a-b Korrupció. Szemelvény és csoportos feladatlap. A szövegből az ezzel dolgozó csoport minden tagjának kell egyet kapnia. A Feladatlapból viszont csak egyet kell adni a csoportnak.

D6 – Peresztrojka. Záró teszt. Abban az esetben, ha lezárásként a B változatot választjuk, a lapból mindenki számára kell egy példányt másolnunk.